

dus al vroeg ommuurd is geweest. Deze vroege kerkhofmuren zijn nu zeldzaam in Zuidholland; dat zij er wel geweest zijn blijkt o.a. uit een kaart door Coenraet Oelenz in het kaartboek van het St. Barbara klooster te Delft uit 1553, waarin een afbeelding van de kerk van Kethel voorkomt, eveneens omringd door een muur ⁴). Kethel wordt gelijk met Overschie als kapel binnen Vlaardingen vermeld in het Echternacher sacramentarium.

II. TERBREGGE

Een oude bodemvondst, gedaan tijdens de tweede wereldoorlog, kon ten dele achterhaald worden, dank zij de heer E. J. C. van den Berg te 's-Gravenhage. Tijdens het maken van een graskuil in het noorden van Terbregge werd in de bodem een aantal potten van primitief aardewerk aangetroffen. Een van deze 'potten' is gelukkig bewaard gebleven, een vrij gaaf exemplaar van inheems aardewerk uit de late ijzertijd, vermoedelijk omstreeks het begin van de jaartelling. Rond deze pot lagen drie stukken natuursteen in de bodem, waarvan één beslist een wrijfsteen is. De verhalen over wat verder gevonden is, zijn tamelijk vaag; er wordt gesproken van potten met as erin, maar alle voorwerpen schijnen tamelijk onbeschadigd geweest te zijn. Mogelijk hebben wij hier te doen met een begraafplaats van een inheemse bewoning op het veen, zoals er de laatste jaren steeds meer in Holland vastgesteld zijn, o.a. ook te Hillegersberg ⁵).

Deze vondst doet echter sterk denken aan een andere, nl. in de twintiger jaren enkele honderden meters ten zuiden hiervan gedaan. Bij het schieten van een sloot werd in het veen een vrijwel gave boot aangetroffen, gemaakt uit een enkele boomstam. Het is toen niet gelukt deze boot in zijn geheel te conserveren, doch er zijn wel een fragment ervan, een foto en een schaalmodel 1 : 10 bewaard gebleven in het Maritiem Museum Prins Hendrik. Bij deze boot zijn enkele scherven aardewerk gevonden, die echter schijnen verloren gegaan te zijn. Met betrekking tot de datering van het aardewerk wordt in de oude verslagen gesproken over de zesde respectievelijk achtste eeuw na Christus. Het aardewerk schijnt gekartelde randen gehad te hebben, wat wel doet denken aan wat men tegenwoordig Fries-Bataafs aardewerk pleegt te